Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	5Co/73/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1114210877
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Juraj Považan
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2017:1114210877.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Janky Richterovej a JUDr. Milana Chalupku v právnej veci žalobcu: Ľ. Ž., N.. XX.X.XXXX bytom A., B. Č.. X, zastúpeného Mgr. Pavlom Hosom, advokátom so sídlom v Bratislave, Veternicová č. 10, proti žalovaným 1/ Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom v Bratislave, Štúrova č.2 a 2/ Generálna prokuratúra SR so sídlom v Bratislave, Štúrova č.2, o náhradu škody, na odvolanie žalobcu a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava 1 zo dňa 12. októbra 2015 č.k 16C 72/14-79 takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti p o t v r d z u j e.

V napadnutej zamietajúcej časti, týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 €, rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi 1 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 75%.

o d ô v o d n e n i e :

1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému 1/ podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 6 a § 17 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci z dôvodu nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia, zaplatiť žalobcovi trovy obhajoby trestného konania, v ktorom bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo preukázané, že skutok sa stal tak, ako bol žalobcovi kladený za vinu (rozsudok OS Bratislava II zo dňa 2.10.2008 sp. zn. 3T/48/08, v spojení s uznesením odvolacieho súdu zo dňa 3.5.2011sp. zn. 3To/33/11).

2. Vo zvyšku, predstavujúcom rozdiel medzi uplatnenými a priznanými trovami obhajoby a v časti náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 €, žalobu zamietol. Súčasne žalobu zamietol voči žalovanému 2/. Žalovaným nepriznal náhradu trov konania.

3. V odôvodnení uviedol, že žalobcovi v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vznikla vecná škoda, ktorú priznal v rozsahu, vyplývajúcom z advokátskej tarify (§ 18 ods. 3) a skutočne preukázaných vynaložených trov. Neprihliadol na obranu žalovaného 1/, podľa ktorého Ústavný súd SR sa vo svojom náleze (zo dňa 13.11.2013 sp. zn II. ÚS 163/13) odklonil od ustálenej judikatúry všeobecných súdov. Podľa jeho záverov uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady, nemožno považovať bez ďalšieho za nezákonné iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existovala pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou. Dospel k záveru, že zodpovednosť štátu je objektívna, nemožno sa jej zbaviť, neposudzuje sa teda

správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska porušenia právnej povinnosti a zavinenia. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania je jeho výsledok (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn 4 M Cdo 15/09, sp. zn. 3 Cdo/194/10). Zákon výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Podstata nároku na náhradu škody sa neviaže na nesprávnosť postupu orgánov, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

4. Náhrady nemajetkovej ujmy nepriznal pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom o splnení zákonných predpokladov podľa § 17 odsek 3 zákona.

5. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalobca a žalovaný 1/. Odvolaním nebol napadnutý zamietajúci výrok proti žalovanému 2/.

6. Žalobca napadol zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie, domáhajúc sa jeho zmeny a vyhovenia žalobe v celom rozsahu. Súdu vyčítal nesprávne právne posúdenie veci, keď nepriznal trovy obhajoby vo výške 219, 44 € z dôvodu, že žalobca ich obhajcovi nezaplatil. Škodu v tomto rozsahu pritom preukázal doložením faktúry. Mal za to, že zamietnutie žaloby v časti nemajetkovej ujmy nezodpovedá zistenému skutkovému stavu, keď zásahom orgánov činných v trestnom konaní došlo u žalobcu k prežívaní nepríjemných až traumatizujúcich pocitov, k poškodeniu povesti v kruhu svojich známych a priateľov a k morálnemu zadosťučineniu doposiaľ nedošlo. Poukázal na svoj status pred vznesením obvinenia a na priebeh trestného stíhania.

7. Žalovaný 1/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti, domáhajúc sa i v tejto časti zamietnutia žaloby z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na oslobodenie žalobcu spod obžaloby v zmysle zásady in dubio pro reo, keď z dôvodu rozporných tvrdení poškodeného a žalobcu nebolo jednoznačne preukázané, že sa skutok stal tak, ako bol žalobcovi kladený za vinu. Zastával názor, že uznesenie o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné; boli splnené všetky zákonné predpoklady pre jeho vydanie, keď podľa § 163 ods. 1 Tr. por. postačuje dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť. Poznanie dôvodnosti vznesenia obvinenia je založené na vnútornom hodnotení dôkazov príslušným orgánom. Pre existenciu dvoch skupín dôkazov, ktorých hodnovernosť mohol posúdiť iba súd, zastával názor, že prokurátor nebol za danej situácie oprávnený trestné stíhanie zastaviť. Napokon vytkol súdu, že Generálnu prokuratúru SR bez náležitého odôvodnenia považoval za orgán, zastupujúci štát. Žiadosti o odškodnenie boli podané na viaceré ústredné orgány, v dôsledku čoho príslušný orgán podľa § 4 odsek 1 zákona nemožno určiť a v konaní malo zastupovať štát Ministerstvo spravodlivosti SR.

8. Žalobca vo vyhovujúcej časti navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Za nenáležité považoval spochybňovanie rozhodnutí a dôkazov v trestnej veci, v ktorej Generálna prokuratúra SR nepodala mimoriadny opravný prostriedok. Konštatoval, že v podmienkach právneho štátu musí existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestne stíhaná osoba nespáchala trestný čin, bude odškodnená. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup orgánov, ak sa preukáže, že ich konanie zasahovalo do základných práv občanov.

9. Odvolací súd prejednal odvolania žalobcu i žalovaného 1/ v rozsahu a z dôvodov v nich vymedzených (§ 470 ods. 1, § 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že čiastočne odôvodnené je odvolanie žalobcu.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že voči žalobcovi bolo vedené trestné stíhanie pre trestný čin vydierania a porušovania domovej slobody od 11.10.2005 do 3.5.2001 keď odvolací súd odmietol sťažnosť proti oslobodzujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie. Vyšetrovateľ podal návrh na zastavenie trestného stíhania, prokurátor vec vrátil na doplnenie skráteného vyšetrovania, keď vo veci existovali dve skupiny dôkazov stojacich proti sebe, o hodnovernosti ktorých môže rozhodnúť iba súd.

11. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že v danej veci je daná objektívna zodpovednosť štátu za škodu, ktorá vznikla žalobcovi tým, že bolo voči nemu vedené trestné stíhanie. Záver súdu prvej inštancie o splnení predpokladov pre zodpovednosť štátu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. korešponduje ustálenej súdnej praxi, na ktorú v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal.

12. Žalovaný 1/ poukazoval na nález ústavného súdu, v zmysle záverov ktorého bez ďalšieho uznesenie o vznesení obvinenia nemožno považovať za nezákonné s ohľadom na výsledok trestného stíhania.

13. Súd prvej inštancie dôvody, pre ktoré neakceptoval uvedenú obranu žalovaného 1/, náležite objasnil vo svojom rozhodnutí. Pri posudzovaní vecnej opodstatnenosti žaloby odvolací súd vychádzal predovšetkým z tézy, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je objektívna, teda bez ohľadu na prípadné pochybenie konkrétnych predstaviteľov orgánov činných v trestnom konaní pri hodnotení dôkazov a posudzovaní danosti zákonných predpokladov pre vydanie toho - ktorého rozhodnutia v priebehu trestného stíhania. Zákon výslovne počíta s odškodňovaním obvinených v trestnom konaní v prípadoch, keď dôjde k obmedzeniu ich osobnej slobody (§ 7 a § 8). S ohľadom na nesporne špecifický charakter trestného konania a postavenie orgánov činných v trestnom konaní, v ktorom možno najzávažnejším spôsobom zasiahnuť do ústavou i dohovorom garantovaných práv, to podľa názoru odvolacieho súdu však neznamená, že v iných prípadoch odškodnenie osoby v prípade zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby nemá byť priznané. Takýto zámer nevyplýva ani z dôvodovej správy k zákonu. Ustálená judikatúra preto akceptovala odškodňovanie i v prípadoch, keď podľa výsledkov trestného stíhania bolo potrebné dospieť k záveru, že voči obvinenému nemalo byť vedené. Uvedená ustálená judikatúra predstavuje isté zjednodušenie, ktoré je prípustné práve z dôvodov objektívnej zodpovednosti štátu. Otáznou sa javí tiež kompetencia civilného súdu hodnotiť správnosť postupov a z nich vyplývajúcich rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, ich súlad so zákonom, keď samotná prokuratúra zastáva názor, že v prípade existencie vzájomne si protirečiacich dôkazov nie je oprávnený trestné stíhanie ukončiť prokurátor, ale takto získané dôkazy môže vyhodnotiť jedine trestný súd. Podľa názoru odvolacieho súdu je preto otázna kompetencia civilného súdu posudzovať danosť predpokladov pre vznesenie obvinenia, ktoré ako uviedol i žalovaný 1/ sú výsledkom vnútorného hodnotenia dôkazov orgánu činného v trestnom konaní. Takýto prieskum činnosti orgánov činných v trestnom konaní v konaní o náhradu škody napokon nie je ani potrebný práve z dôvodu objektívnej zodpovednosti štátu.

14. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie správne uzavrel, že je splnený základ pre uplatnenú náhradu škody podľa zákona č. 514/ 2003 Z. z., keď rovnaké účinky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia má oslobodenie žalobcu spod obžaloby.

15. Súd prvej inštancie správne priznal náhradu trov obhajoby ako vecnú škodu v rozsahu, ktorý vyplýva zo všeobecne záväzného právneho predpisu (vyhl. č. 655/2004 Z. z.). Možno akceptovať tiež postup súdu, keď vecnú škodu priznal len v preukázanom rozsahu. Z obsahu spisu nevyplývajú žiadne objektívne dôvody, prečo žalobca v priebehu civilného konania (najneskôr) uplatnené trovy obhajoby obhajcovi nezaplatil.

16. Odvolací súd sa však nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v tom smere, že za dostatočné zadosťučinenie nemožno považovať konštatovanie porušenie práva (§ 17 ods. 2).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že trestné stíhanie prebiehalo po značne dlhý čas, odo dňa 11.10.2005 až do dňa 3.5.2011.

18. Trvanie trestného stíhania, presahujúce obdobie piatich rokov, podľa názoru odvolacieho súdu bez potreby vykonávania ďalšieho dokazovania odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi. Je nepochybné, že vedenie trestného stíhania predstavuje zásah do osobnostných práv obvineného a obžalovaného. Pocitu neistoty bol žalobca vystavený po dlhý čas, po kontaktovaní susedov vyšetrovateľmi sa žalobca z lokality odsťahoval. Uvedené skutočnosti podľa záveru odvolacieho súdu opodstatňujú priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Za primeranú považoval náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 1 000 € (50% z uplatnenej náhrady), keď z dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca pokračoval v podnikaní s nehnuteľnosťami ešte pred skončení trestného stíhania.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok prvého súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP), v zamietajúcej časti v rozsahu 1 000 € napadnutý rozsudok zmenil (§ 388 CSP) a žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 €; vo zvyšku tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

20. S ohľadom na výsledok odvolacieho konania odvolací súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 75%, keď rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu a v časti trov obhajoby bol žalobca prevažne úspešný (§ 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP).

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).